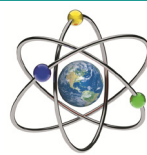

ISSN: 3060-4613

13.00.00
13.00.01
13.00.02
13.00.03
13.00.04
13.00.05

13.00.06
13.00.07
13.00.08
13.00.09
07.00.00
19.00.00

01.00.00
02.00.00
03.00.00
09.00.00
10.00.00
11.00.00

№6/2025

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogik, psixometodologik va tabiiy fanlarga
ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 1218 sahifa,
5-iyun, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapiirjanovna – Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti rektori

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik

Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik

Umarova H.O'. – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor

Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor

Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor

Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor

Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor

Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor

Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor

Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)

Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)

Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)

Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)

Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)

Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)

Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor

Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor

Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor

G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)

Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti

Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor

Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)

Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent

Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori

Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Panjjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari

Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Rector of the Nizami National Pedagogical University of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Umarova H.O'. – Minister of Preschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Woogyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali Oliy attestatsiya komissiyasining 26-08-2024-yildagi №11-05-4381/01-Kengash tavsiyasiga ko’ra, pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning tadqiqot ishlari yuzasidan dissertatsiyalarining asosiy ilmiy natijalarini chop etish uchun tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro’yxatiga kiritilgan.

Asos: OAK Pedagogik texnologiyalar va psixologik tadqiqotlar bo’yicha ekspert kengashi tavsiyasi (29-10-2024-y.; №10); OAK Tartib-qoida komissiyasi qarori (30-10-2024-y., №10/24); OAK Rayosatining qarori (31-10-2024-y., №363/5).

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo’yicha
ro’yxatdan o’tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Iqim o'zgarishi muammolari va "yashil ko'nikmalar"ning rivojlanishi.....	14
Abdurashit Karimovich Avliyaqulov	
TTJlardagi qizlarni qo'llab-quvvatlash, mavjud ijtimoiy-axloqiy muammolarni hal etish bo'yicha ilg'or xorijiy mamlakatlar tajribasini o'rganish.....	18
Xasanboy U. Abdusamatov	
Integrativ yondashuv bo'lajak o'qituvchilarda ijodiy va tahliliy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishning asosiy omili	26
Jalilov Nodirjon Azamatovich	
Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarning sibling munosabatlari diagnostikasi.....	30
G'ayibova Nargiza Anorbayevna	
Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning muhim omillari	33
Hakimova Gulmira To'xtatosheva	
Bo'lajak o'qituvchilarda ijtimoiy-madaniy kompetentlikni muzey pedagogikasi vositasida rivojlantirishning pedagogik-psixologik jihatlarini	37
Marayimova Kibriyoxon Islomjon qizi	
Iqtisodiy savodxonlikni oshirishda o'zbek tilining ta'siri	41
Yuldasheva Dilnoza Bekturodovna	
Сторителлинг как инструмент формирования ценностных ориентаций старшеклассников	44
Умрихина Виктория Игоревна	
Формирование эстетических предпочтений учащихся музыкальных школ в условиях инклюзивного образования на основе стилевого подхода	52
Ахунова Умида Ойбековна	
Sun'iy intellektning ta'limga integratsiyasi: o'qitish va boshqaruvdagi o'rni	55
Abduxamidova Muyassar Xalimjon qizi	
Buxorodagi jadidchilik harakatining o'ziga xosligi va maktablardagi ta'lim tizimi.....	60
Axrorov Ixtiyor Doniyorovich	
Inklyuziv ta'lim sharoitida imkoniyati cheklangan bolalarning moslashuvida oila va maktabning roli	63
Dadaboyev Jahongir Sherdil o'g'li	
Влияние длительной госпитализации на образовательную траекторию ребенка: междисциплинарный подход	67
Сайфутдинова Насиба Нурматовна	
O'yinning bola faoliyati sifatidagi mohiyati va o'ziga xosligi.....	75
Otasheva Lola Shoto'rayevna	
Psixologik tadqiqotning umummetodologik va xususiy metodologik tamoyillari	78
Xodjimatoeva Nazira Toshmatovna, Mallayeva Gulshoda Maxmudjonovna	
Rivojlanishida nuqsoni bor bo'lgan bolalarni ijtimoiy hayotga tayyorlashda inklyuziv ta'limning o'rni	81
B. Xusniddinova	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida loyihaviy tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirish	85
Zulaykho Samatovna Ro'ziyeva	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki va yozma nutq ko'nikmalarini dars jarayonida rivojlantirish texnologiyasi	89
Xudaybergenova Nawrizbiyke Qanat qizi	
Sonlarni obrazlar bilan bog'lash orqali mantiqiy va ijodiy fikrlashni rivojlantirish metodikasi.....	92
Kalekeeva Sarbinaz Turkmenbaevna	
Methodology of Teaching English to Preschool Children	96
Khurshida Tojimurodova	
Malaka oshirish jarayonida yo'riqchilarning kasbiy kompetentligini takomillashtirishning ijtimoiy zaruriyati..	100
Ch. B. Nalibayeva	
O'qituvchilarning o'quvchilar bilan hamkorlik munosabatlari	103
G'aniyeva Sayyora Saidmurod qizi	
Falsafada haqiqatni izlash: empirizm va rasionallizmning o'rni.....	106
Boymirzayeva Xurshida Sobirovna	
Raqamli ta'lim muhitida boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun axborot bilan ishlashni o'rgatishning didaktik asoslari.....	110
Ismoilov Ravshan Yakubjon o'g'li	
An Evaluation of the Impact of The Theme-Based Approach on Young Learners' Speaking Development..	113
Khamraeva Gulchekhra Ibrakhimovna	

O'smirlar o'rtasida o'zaro hamkorlikni rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar	118
<i>Majidov Jasur Baxtiyarovich, Xolmatova Dilorom Vahobjon qizi</i>	
Informatika fanini o'qitishda mobil dasturiy vositalaridan foydalanish imkoniyatlari	123
<i>Jo'rayev Ilhom Isxoqovich</i>	
Muqimiy asarlari vositasida talabalarda kitobxonlik tizimini rivojlantirishda innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanish	126
<i>Muxlisa Satriddinova Muhitdinova</i>	
Korpus lingvistikasida lingvostatistik tahlil metodi	132
<i>Nuritdinov Abrorbek Sayfiddin o'g'li</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni ruhlantirish va o'ziga bo'lgan ishonchini oshirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish	136
<i>Umarova Feruzabonu Bobir qizi, Samandarova Dildora Javlon qizi</i>	
Tizimli-faoliyatli yondashuv asosida umumpedagogik akt kompetentlikni shakllantirish muammosining nazariy-metodologik jihatlarini	139
<i>Saloxiddinova Umidaxon Mansurjon qizi</i>	
Nutqiy kamchiliklarni kamaytirishda o'yinlarning o'rni	143
<i>Jabborova Oltinoy</i>	
Matn bilan ishlash bosqichlari va ularning ingliz tilini o'rgatishdagi didaktik ahamiyati	146
<i>Soliyev Umidjon Yulchivoyevich</i>	
Ta'lim tizimini boshqarishda talabalar boshqaruvining qiyosiy tahlillari	150
<i>Uzaqov Nomozi Hamdamovich</i>	
Zamonaviy ta'lim muassasalarida pedagoglarning boshqaruv malakasini rivojlantirish yo'llari	153
<i>Z. M. Zarifova</i>	
Rossiya imperiyasining Surxon vohasi qishloq xo'jaligi va irrigatsiya tizimidagi siyosati tarixi	159
<i>Abdurashidov Anvar Abdurashidovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari katta guruh tarbiyalanuvchilarini badiiy adabiyot bilan tanishtirish texnologiyalari	164
<i>Axmadaliyev Sidiqjon Yigitalievich</i>	
Ota-onalarning ta'lim sifatiga ta'siri	167
<i>Axmadqulova Ozodaxon Xamidullo qizi</i>	
Surxon voxasi toponimlarining tarixshunosligi	170
<i>Boboyeva Sitara Ro'zimaxmatovna</i>	
O'zbek etnopedagogikasi rivojlanishining nazariy asoslari	174
<i>Davlatova Shaxnozaxon Doniyor qizi</i>	
Sihatgohlarda davolanuvchilar salomatligini saqlashda jismoniy tarbiya vositalaridan samarali foydalanish texnologiyalari	178
<i>G'aniyev Suxrob Abduvali o'g'li, Ergashov Shoxrux Yusuf o'g'li</i>	
Ikkinchi jahon urushi davrida Surxon vohasi ayollarining maorif va madaniyat sohasiga qo'shgan munosib hissalarini	183
<i>Hakimova Muyassar Rashidovna</i>	
Kitob mutolaasining pedagogik-psixologik asoslari	188
<i>Il'yasova Dilshoda Akmal qizi</i>	
O'zbekiston tarixini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar, Turkistondagi siyosiy jarayonlar, Turkiston muxtoriyati	191
<i>Isaev Oybek Axmed o'g'li</i>	
Boshlang'ich ta'limda ona tili fanidan mustaqil ishlarni tashkil etishda matnlar ustida ishlash metodikasi	195
<i>Iskandarova Maftuna Quvondiq qizi</i>	
Sinf dan tashqari tadbirlarda o'smir yoshdagi o'quvchilarning ijtimoiy tashabbuskorligini tarbiyalash metodi	199
<i>Latipova Nigoraxon Isakovna, Ibraimov Xolboy Ibragimovich</i>	
Tarixni o'rganishda yordamchi tarixiy fanlarning ahamiyati	202
<i>Maxmatkulova Nozikoy Choriyevna</i>	
Increasing the Efficiency of Economic Education Through Project-Based Educational Technologies	210
<i>Nurmatova Maftuna Ilkhamovna</i>	
Rassom O'rol Tansiqboyev asarlari vositasida maktabga tayyorlov guruhi bolalarini tabiat manzarasini chizishga o'rgatish	213
<i>Po'latov Foziljon Usibjonovich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lingvistik kompetensiyasini rivojlantirishda raqamli ta'lim vositalarining o'rni	216
<i>Qayumova Odinaxon Buvarayim qizi</i>	

Milliy o'zlikni anglashni shakllantirishning pedagogik asoslari.....	219
<i>Sa'dullayeva Sarvinov Ubadullo qizi</i>	
Neyrodinamik gimnastikalar yordamida o'quvchilarning matematik tafakkurini rivojlantirish.....	223
<i>Sanobar Ibragimovna Kenjayeva</i>	
Talabalarni ma'naviy tarbiyalash diagnostikasi va korrektsiyasi	228
<i>Saotmuradova Zebo Yuldash qizi</i>	
Musiqiy-nazariy fanlarni o'qitishda axborot kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llashning xususiyatlari	232
<i>Shukurova Nilufar Gayratovna</i>	
Maktabgacha ta'lim direktori shaxsiy kompetensiyasini rivojlantirish bo'yicha ilg'or xorijiy tajribalardan foydalanish.....	237
<i>Ravshanova Nargiza Norboyevna, Suvonova Sohiba Eshquvvat qizi</i>	
Surxon vohasining ijtimoiy hayotida sog'lomlashtirish oromgohlarining o'rni	241
<i>Tilovov Qorjov Bekbayevich</i>	
O'quvchilarning ma'naviy immunologik tarbiyasini shakllantirishning ilmiy asoslari	248
<i>Toshmamatova Shoxsanam Muzaffar qizi</i>	
Theoretical Foundations, Essence, Content and Forms of Economic Education for Students of Grades 5-6 of Secondary Schools	251
<i>Turakhanov Oybek Davlataliyevich</i>	
Tarbiyachining shaxsiy fazilatlar va pedagogik mahorati.....	257
<i>Usarova Muborak Xabibulla qizi, Abduraxmanova Matluba Kamoliddin qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda kommunikativ yondashuvga asoslangan o'qitish metodlarini takomillashtirish usullari.....	260
<i>Xoliqova Matluba Mardon qizi</i>	
Xorijiy tillarni o'qitishning zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish jarayonini takomillashtirishning shakl, metod va vositalari	263
<i>Xudoyqulova Sevara Yorqul qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ma'naviy tarbiyasida xalq pedagogikasi an'analardan foydalanish	266
<i>Yunusova Dildoraxon Xikmat qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining tanqidiy fikrlashini rivojlantirish.....	270
<i>Yusufaliyeva Gulnora Abdurahmonovna</i>	
Способы и средства обучения ценности времени в младших классах (на уроках русского языка).....	275
<i>Ниязова Хилюла Хаят кизи</i>	
Психологические, лингвистические и педагогические компоненты в раннем обучении иностранным языкам в эпоху цифровизации образования	278
<i>Турдикулова Эъзозхон Эркинжон кизи</i>	
5–7-sinflar ingliz tili darsliklaridagi muloqot matnlarining tahlili.....	281
<i>Abdumurodova Dilnoza Azimjon qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining intellektual ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning mazmuni.....	284
<i>Abduraxmonova Noila Nasim qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim yo'nalishida tabiiy fanlar nazariyasi va metodikasi fani rivojlanish tarixi	289
<i>Abduraxmonov Zaribjon Mansurovich, Umaraliyeva Baxtilaxon Raxmonali qizi, G'ofurova Zarnigorxon Shuxratovna</i>	
Informatika darslarida o'quvchilarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashning nazariy asoslari	293
<i>Ahmadova Kamola Ahmad qizi</i>	
Methodology for Increasing the Efficiency of Training 10–12-Year-Old Tennis Players	297
<i>Akhmedova N. I.</i>	
Musiq ta'limi yo'nalishi talabalarida ingliz tili fani doirasida kasbiy-muloqotni rivojlantirish tamoyillari	301
<i>Ashurova Zulayxo Erkinovna</i>	
Pedagogik oliy ta'limda "tasviriy faoliyatga o'rgatish metodikasi" modulini o'qitishning pedagogik va metodik xususiyatlari.....	306
<i>Boliyeva Lola Shukurovna</i>	
O'zbek tilida rang bildiruvchi leksik birliklarning tarixiy-etimologik tahlili.....	309
<i>Rahmon Ernazarov</i>	
Maktabgacha ta'limda kompyuter texnologiyalari orqali bolalarning intellektual rivojlanishini ta'minlash	313
<i>G'ulomova Muxlisa Ulug'bek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasasida huquqiy tarbiyani amalga oshirish yo'llari	317
<i>Karimova Umida Sharopovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitini shakllantirish asosi sifatida kichik maktab o'quvchilariga informatika va axborot texnologiyalarini o'qitishning o'quv-uslubiy ta'minoti	322
<i>Mamajanov Raxmatilla Yakubjanovich, Aliyev Mahmud Muso o'g'li</i>	

Использование личностно-ориентированных образовательных технологий в дошкольном образовании	327
Мирзатова Гулшода Худойбердиевна	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida rivojlantirish mohiyati.....	332
Najmiddinova Saodat Abduvohid qizi	
Ta'lim jarayonida mozaika texnologiyasi asosida bo'lajak o'qituvchilarning intellektual kompetentligini rivojlantirish.....	335
O'rinov Rustambek Yoqubjonovich	
Oilaviy munosabatlarga ijtimoiy-psixologik ta'sirlar va ularning ahamiyati	340
Otanazarova Muhayyo Uktamova	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari sharoitida bolalarning harakat faoliyatini maqsadli rivojlantirish texnologiyasi	344
Radjapova Gulbahor Mamatraimovna	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda refleksiv ko'nikmalarini shakllantirish metodik muammo sifatida...	348
Raxmonova Iroda Samijonovna	
Voleybol sport seksiya mashg'ulotlarini tashkil etishda ishlab chiqilgan ilmiy-metodik dastur va anketa so'rovi natijalari tahlili	352
Sulaymonov Jahongir Solijonovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining adabiy va nutqiy kompetensiyalarni rivojlantirishda interfaol va kollaborativ metodlar qo'llanilishi	361
Temirova Iqbol Sadriddinovna	
Zamonaviy gumanitar bilimlarda "axborot kompetentligi" tushunchasining tarixiy-mantiqiy tahlili.....	365
Xoshimova Xulkaroy Xoshimjon qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning o'quv-bilish faolligini rivojlantirishda bolalar adabiyotidan foydalanish metodikasini takomillashtirish.....	369
Yuldoshova Mehriniso Ochildiyevna	
Gumanitar fanlarda milliy folklordan foydalanishning ahamiyati.....	372
Abduxakimova Maxfuza Abduraxmonova	
Методика усовершенствования коммуникативной толерантности детей в процессе изучения русского языка и литературы в начальных классах	376
Тошматова Мукаррам Джумановна, Дадаева Фируза Акрамовна	
Психологические, лингвистические и педагогические компоненты в раннем обучении иностранным языкам в эпоху цифровизации образования	380
Турдикулова Эъзозхон Эркинжон кизи	
Формирование коммуникативных умений учащихся младших классов средствами филологических наук	383
Хожиева Малика Хусниддиновна	
The Formation of Syntactic Paradigmatics.....	388
Turdiyeva Nilufar Anvarovna	
Oliy ta'limda zoologiya fanini innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida o'qitish metodikasini takomillashtirish.....	391
Xonnazarova Mamlakat To'liqinovna	
O'zbek kurashchilarining kurash usullari va taktik harakatlarini o'zlashtirish darajalari.....	395
Qon'irbaev Dastan	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida atrof olamga nisbatan mas'uliyatlikni takomillashtirish mexanizmi	399
Abdulhakimova Fotima Turduqil qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalar kreativ fikrlashini rivojlantirishning pedagogik-psixologik qonuniyatlari	403
Abdusattorova Umida Abdusamat qizi	
Raqamli dasturiy vositalari asosida organik kimyo fanini o'qitish jarayonini tashkil etish yo'nalishlari	406
Ametova Guljamila Elbrusovna	
Fanlararo aloqadorlik asosida tayanch kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari...	410
Babayeva M. A.	
Rahbarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishni boshqarish chora-tadbirlari.....	413
Bagmatov Davlatjon	
Rivojlanayotgan davlatlarda ota-ona va farzand munosabatlari.....	418
Bobojonova Nazira Merganboy qizi	
Huquqiy fanlarni innovatsion o'qitish usullarining afzalliklari	422
Dauletbaeva Jadiraxan Aliy qizi	

Ona tili o'qituvchilarining nutqi bilan bog'liq muammolar va unga doir yechimlar	426
G'. Do'stmurodov	
Barqaror rivojlanish kontekstida maktabgacha ta'lim: bolalarda ekologik ongni shakllantirish.....	430
Hoshimova Dilnoza Boymirzoyevna	
Duduqlanishni bartaraf etishda kompleks yondashuv	433
Ibroximova O'g'li Inomjon qizi	
Transformatsiya-lashayotgan jamiyatda yoshlarning shaxsiy resurslari va psixologik barqarorligi	437
Irisbayeva Qunduzxon	
Talabalarda kasbiy kreativlik ko'nikmalarini shakllantirish samaradorligi va uning natijalari	440
Ismanova Ma'mura Abdumo'minovna	
Maktabgacha yoshdagi serebral falajli bolalarda nutq va motorikani rivojlantirish	444
Isodullayeva Iqboloy Sodiqjonovna	
Talabalarining intellektual-kognitiv salohiyatini rivojlantirishda kredit-modul tizimining pedagogik jihatlar ..	447
J. Otepbergenov	
Yashil suvo'tlar (Chlorophyta) bo'limini o'qitish metodikasi	451
M. N. Xayitova	
Bo'lg'usi pedagoglarda empatik kompetensiyalarni rivojlantirish: zamonaviy yondashuvlar va amaliy strategiyalar	457
Mambetkarimova Indira Polatbaevna	
An Analysis of the Present-Day use of English Folklore in Education.....	460
Maxsudaliyeva Ranokhon Bakhodir qizi	
Yoshlarda kasbiy motivatsiyani shakllantirishning psixologik xususiyatlari	463
Mirzaxmatova Sayyora Saydaxmatovna	
Kasbiy kompetensiya tushunchasi va uning mohiyati	466
Mirzayeva Faroxat Odiljonovna	
Boshlang'ich sinfda matematika o'qitishni tashkil qilish shakllari	471
Norquvatova Diyora Davron qizi	
Zamonaviy ta'limda inklyuziv yondashuvlar: o'qituvchilarning kasbiy tayanchlarini takomillashtirish.....	475
Olimova Nodirabegim Ibrohimjon qizi	
Jadidlar ta'lim orqali jamiyatni o'zgartirishga intilganlari, ularning maqsadlari va erishilgan natijalar.....	479
Omonov Asliddin Sunnatovich	
O'zbek tilida rang bildiruvchi leksik birliklarning tarixiy-etimologik tahlili.....	481
Rahmon Ernazarov	
Boshlang'ich ta'lim – inson kamolotining ilk poydevori!	485
Ravshanova Ra'no Raup qizi	
Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyasini shakllantirishda zamonaviy raqamli texnologiyalardan foydalanish	489
Saidova Dilnoza Baxtiyor qizi	
Mental arifmetika orqali bolalar intellektini rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	493
Saydaliyeva Umidabonu Sharifjon qizi	
Innovatsion ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf ona tili darslarining samaradorligini oshirish muammosi	496
Sharipova Sevara Erkin qizi	
CEFR doirasida arab tilida yozma nutq kompetensiyasini baholash mezonlari va amaliy usullar	499
Sindarova Malika Aziz qizi	
VARK ta'lim modelining pedagogik oqibatlari	503
Temirova Mushtariybonu	
Kasbiy rivojlanish soatlarida boshlang'ich sinf o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini rivojlantirish	507
Temirova Rushana Ravshan qizi, Nishonova Durdona Olimjon qizi	
Teaching on Empty: Burnout Challenges in Elt Classrooms	511
Usmanova Nilufar Xasan qizi	
Ona tili ta'limini tashkil etish jarayonining ilmiy-nazariy tendensiyalari	514
Uzoqova Maftuna Abdirazzoqovna	
Критическое мышление в контексте эмоционального интеллекта	518
Нажмудинова Мадина Халимовна	
Реформа образовательной системы для повышения качества и доступности образования, как одна из целей устойчивого развития	521
АскарOVA Ф. А.	
Yengil atletika sport turida uzunlikka sakrovchilarni mashg'ulot jarayonida tezkor-kuch sifatlarini rivojlantirish uslubi	528
Ro'zmetov Rasul Tangirberganovich	

Nutq – ijtimoiy taraqqiyot omili sifatida: maktabgacha yoshdagi bolalarda shakllanish bosqichlari va yondashuvlar	532
Sharipova Guzal Sodiqovna, Xabibullayeva Maftunaxon Vaxobjon qizi	
Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida multimedia vositalari orqali nutq madaniyatini shakllantirish modeli	535
Abduvaliyeva Farida Salimjon qizi	
Yoshlarni ijtimoiy-pedagogik hamkorlikda tarbiyalash tendensiyalari	539
Abirova Umida Nazarovna	
Tanqidiy fikrlash: tushunchasini tahliliy idrok etish	543
Akabirova Mexriniso Baxtiyorovna	
Nutq nuqsoniga ega bolalar diqqat xususiyatlari	547
Akbarova Ziyoda Qurbonjon qizi	
Milliy tarbiya asoslari fanini o'qitishning amaliyotdagi holati	550
Alisher Tursunov	
Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatiga ta'sir etuvchi asosiy omillar va ularni bartaraf etish yo'llari	554
Beketov Nurseit Alijan o'g'li	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining atrof-muhitga ekologik munosabatini oshirishda ekskursiya mashg'ulotlarini o'tkazishda raqamli texnologiyalarning o'rni	558
Bovanova Umida Abduvahabovna, Meliqulova Oybahor Farhod qizi	
Neyropedagogika va zamonaviy ilmiy yondashuvlar	564
Duschanova Nilufar Sabirbayevna	
O'yin texnologiyasi asosida bolalarda muloqot madaniyatini rivojlantirish	567
Eshmuratova Gauxar Maxsudovna	
Maktabga tayyorlov guruhi bolalarida konstruksiyalashga oid ko'nikmalarni shakllantirish	570
Eshonqulova Ma'suda Xabibovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantirish markazlaridagi ta'limiy faoliyatlarni kuzatish va tahlil qilish metodikasi	573
Fayziyeva Mabudaxon Muxammadjonovna	
Duduqlanuvchi bolalar nutqini rivojlantirishda logopedik texnologiyalarning o'rni	576
Mahkamova Umida Abdusattorovna	
Kurash mashg'ulotlarining o'quvchilarni axloqiy tarbiyalashdagi roli: an'anaviy sportning pedagogik imkoniyatlari	579
Muratov Muzaffar Shermamatovich	
Autizm sindromli bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishda korreksion ishlar	582
Nabiyev Ravshanjon Shavkatjon o'g'li	
Sharq ma'rifatparvarlari va ularning gender tengligi haqidagi qarashlari	586
Norimonova Gulmira Ulug'bek qizi	
Sport vositasi orqali yoshlar o'rtasida ekstremizmning oldini olish yo'llari va mexanizmlari	589
Nosirova Dilnoza Sobirovna	
Sportchilarning individual funksional xususiyatlariga asoslangan mashg'ulot yuklamalarini optimallashtirish yo'llari	593
Olimov Shahobiddin Maribboy o'g'li, Sulaymonova Maktuba Xusan qizi	
Kasbiy sifatlarini takomillashtirishda raqamli texnologiyalar foydalanish	597
Otanazarova Mohira Xamidbekovna	
Biologiya fanining ta'limdagi o'rni va o'qitishdagi muammolar	601
Pulatova Elnora Kadirovna	
Boshlang'ich sinf darsliklaridagi antroponimlarning funksional, leksik, semantik, morfologik tadqiqi	606
Qarshiyeva Gulbahor Shamil qizi	
Maktabgacha ta'lim yoshdagi bolalarda refleksiv ko'nikmalarni shakllantirish metodik muammo sifatida	609
Raxmonova Iroda Samijonovna	
Professional Standards for Pre-Service Teachers	613
Sardor Rakhmanov	
Ta'limni raqamlashtirish sharoitida bo'lajak texnologiya o'qituvchilarini kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik imkoniyatlari	619
Sayidova Muxtaram Xamidullayevna	
Ingliz tilini o'rgatishda multimodal yondashuv asosida ta'limiy videolardan foydalanish strategiyasi	623
Solijonova Mohlaroyim Abdumalik qizi	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini matn ustida ishlash ko'nikmalarini shakllantirishda interfaol metodlardan foydalanish.....	628
<i>Sotiboldiyeva Shoxista Jaloliddin qizi, Shodmonqulova Sevara Rahmonqul qizi</i>	
O'quv-tarbiyaviy vaziyatlarni loyihalashtirish asoslarida talabani tarbiyaviy jihatlarini takomillashtirish ..	632
<i>Temirov Ma'ruf Shuhrat o'g'li</i>	
Tikuv buyumlarini konstruksiyalash va modellashtirishning avtomatlashtirilgan tizimlari fani orqali talabalarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlari	638
<i>Umarova Fotima Abduraximovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda xalq pedagogikasi vositasida milliy xarakter xususiyatlarini shakllantirish omillari.....	641
<i>Usmonova Muattar Bahadirjonovna, Hasanboyeva Kamola Dilmurod qizi</i>	
Raqamli ta'lim texnologiyalarning bugungi kunda ta'lim sohasidagi qo'llanilishi	647
<i>Xamroyeva Madina Dadajonovna, Umarov Husan Lazizi o'g'li</i>	
Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni boshqarishni takomillashtirish.....	650
<i>Xaydarova E'zoza Shukurullayevna, Li Zin Bo</i>	
Geografiya ta'lim yo'nalishi talabalarini o'qitish metodikasi va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga oid tadqiqot ishlarining tahlili.....	655
<i>Xodjanliyazova Shoxsanam Ergash qizi</i>	
O'tkir Hoshimovning "Tushda kechgan umurlar" romanida inson va uning ruhiyati	660
<i>Xolmatova Ro'zixon Akmaljon qizi</i>	
Talabalarda liderlikni shakllantiruvchi ijtimoiy-pedagogik omillar	663
<i>Xoshimova Muazzamxon Zaynalobidinovna</i>	
Creative Games and Project-Based Learning in Physics Lessons	666
<i>Yorqinbek Abduraimjanovich Mamatokhunov</i>	
Теоретические основы и практическое применение компетентностного подхода в обучении физике	670
<i>Абдулхаким Хакимов</i>	
Роль инклюзивной игровой деятельности в социальной адаптации детей с инвалидностью дошкольного возраста	673
<i>Плиева Руслана Владимировна</i>	
"Beruniy asri" yoxud Beruniyning xarizmatik qobiliyati va uning boqiy ilmiy merosi	676
<i>Saifnazarov Ismoil, Sultonov Tursinboy</i>	
Значение наблюдения и педагогической диагностики в инклюзивном образовании.....	682
<i>Тургунова Нилуфар Абдусаломовна</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ekologik dunyoqarashini shakllantirish texnologiyalari	685
<i>Xaydarova Shaxlo Narzullayevna, Azimova Gulmira Xayrullayevna</i>	
Диалог культур в рассказе "Келинка" галины ширяевой: гендерная и этнокультурная перспектива..	689
<i>Чернова Татьяна Алексеевна</i>	
Ijtimoiy va gumanitar fanlarning pedagogik ahamiyati: Xo'ja Vali avlodlari misolida	692
<i>Umurov Sharif Rajabovich</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida talabalar mustaqil tayyorgarligini rivojlantirishning ilmiy-metodik asoslari: didaktik yondashuvlar va ilg'or ilmiy modellarning tahlili.....	695
<i>Umarova Zaxro Abduraxim qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni o'qitishda innovatsion yondashuvga oid dolzarb masalalar	701
<i>Sharofat Juraqulova Baxtiyorovna</i>	
Bo'lajak ingliz tili mutaxassislarining sun'iy intellekt kompetensiyasi.....	704
<i>Ibragimova Hilola Bahodirjon qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasarlari talabalari orasida kurash sport turini keng rivojlantirish	709
<i>Ochilov Elbek Olimovich</i>	
Muhandislik grafikasi ta'limida talabalarining grafik ishlarni bajarish ko'nikmalarini rivojlantirish.....	712
<i>Ashirboyev A. O., Muxamedjanova G. J.</i>	
Futbol mashg'ulotlarida o'quvchilarda jamoaviy ruhni pedagogik usullar bilan rivojlantirish	715
<i>Axmedjanov Shuhrat Boltayevich</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili ta'limida nutqiy va lingvistik kompetensiyalarini shakllantirish	718
<i>Bamullayeva Shodiyona Nasrullo qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim o'quv dasturlarining sifat va samaradorligini oshirishning nazariy hamda ilmiy asoslari	721
<i>Esanov Muzaffar Xoshimovich</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarni innovatsion pedagogik faoliyatga tayyorlash texnologiyalari	726
<i>Eshmuminova Dilshoda Iskandarovna</i>	
Jismoniy tarbiya mashg'ulotlarida pedagogik yondashuvlarning roli	730
<i>Jumanova Iroda Shokirjon qizi</i>	

Arab xattotlik san'atining rivojlanishi.....	733
Mamarajabov Mirqosim Ramazon o'g'li	
Educational Effectiveness of the Question-and-Answer Technique in Working With English Texts	737
Muradulloyeva Sevinch Soxibjon qizi	
Boshlang'ich sinf matematika va geometriya darsliklarida STEAM yondashuvi asosida o'qitishning imkoniyatlari	740
Nazarova Shahzoda	
Boshlang'ich ta'lim o'quv jarayoniga sun'iy intellektni tatbiq etishning metodik asoslari (sinfdan tashqari ishlar misolida)	744
Nigmatullayeva Matluba Izatullo qizi	
Jismoniy tarbiya mashg'ulotlarining o'quvchilarda ijtimoiy faollikni shakllantirishdagi pedagogik imkoniyatlari	748
Normaxmatov Ilhom Zayniddinovich	
Boshlang'ich ta'lim sifatini oshirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining imkoniyatlari	751
Qurbonov Sanjar Rajabboyevich	
Sportchi salomatligini baholashda zamonaviy texnologiyalar	754
Samandarov A. X.	
Sport tashkilotlari uchun marketing, e-marketingning foydalari	758
Samatov Javlonbek Abdulkayumovich	
Futbol o'yinlari orqali o'quvchilarda jismoniy tarbiya pedagogikasining ahamiyati	762
Sattarov Qarshiboy Norqulovich	
Kichik maktab yoshidagi bolalarda lingvistik kreativ intellektni shakllantirishning pedagogik shartlari	765
Shodiyev Rizamat Davronovich, Jabborova Maftuna Komil qizi	
Ota-onalar bilan samarali hamkorlikni tashkil etishda direktorning strategik yondashuvi	770
Tog'ayeva Shahnoza Shavkatovna	
Maktabgacha ta'lim muassasalarida musiqa tinglash	774
Xodjayeva Nilufar Latipovna	
Talabalarda kitobxonlik madaniyatini targ'ib qilish orqali sog'lom fikrlarni shakllantirish masalasi	778
Xudayberganova Nargisa Qurbonbayevna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tafakkurini rivojlantirishda interfaol metodlarning ahamiyati	782
Xursanova Marjona Baxtiyor qizi	
Sun'iy intellekt – bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilari ta'limini modernizatsiya qilish vositasi sifatida	785
Yoqubaliyeva Dilafruz Payzidin qizi	
Tibbiy pedagogika: kasbiy ta'limda sog'lom turmush tarzi shakllantirishning psixopedagogik asoslari	788
Ziyatov Muhammad Namazovich	
Интерактивное обучение в развитии личности и критического мышления студентов	792
Рысова Галия Байбулатовна	
Значение искусственного интеллекта в области педагогики на основе мультимедийных приложений	795
Begaliyev Fayzali Umaraliyevich	
Favqulodda vaziyatlarning oldini olishga qaratilgan tibbiy profilaktik ishlar	798
Mahmudov Otamurod Hoshimovich	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida haykaltaroshlik san'ati bilan korrupsiyaga qarshi boshqaruv mexanizmlarini shakllantirish	802
Toshpulatova Fotima Saydullayevna	
Tinglab tushunish kompetensiyasini rivojlantirishda yuzaga keladigan qiyinchiliklar va ularni bartaraf etish usullari	805
Abdulvohidov Turg'unali Abduqaxxor o'g'li	
Zamonaviy pedagogik jarayonlarda uzluksiz kasbiy rivojlanish va uning o'quvchilarning natijalariga ta'siri	808
Ahadova Mushtariybonu Akmal qizi	
Tibbiyot ta'limida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari	811
Amonova Madina Furkatovna	
Matematika fanini o'qitishda fanlararo integratsiya	814
Arabboyeva Zamiraxon Tadjibayevna	
PISA 2025 tadqiqotlariga doir tajriba sinov ishlari (O'zbekiston misolida)	817
Doniyorov Muxiddin Normamatovich	
Maktabgacha ta'limning rivojlanish markazlarida ta'lim-tarbiya jarayonida o'yinlardan foydalanish va tahlil qilish	820
Eshmuratova Gauxar Maxsudovna	
Ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etish	824
Matjanova Gulzada Annabayevna	

Al-Xorazmiy asarlari vositasida talabalarda analitik fikrlashni rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	828
<i>Qaxxorova Shaxnoza Abduvasit qizi</i>	
Xalq og'zaki ijodi vositasida boshlang'ich sinf o'quvchilarida mehnat tarbiyasini shakllantirish	832
<i>Rahmonova Zamiraxon Yakubovna</i>	
Jonli tabiat burchagini tashkil etish metodikasi.....	835
<i>Yaylovboyeva Maftuna Lochinbek qizi</i>	
Maktabga tayyorlov yoshidagi bolalarda raqamli intellekt (DQ) va divergent fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish.....	838
<i>Yusupova Xabiba Iriskulovna, Nazarmatova Dilshoda Umarali qizi, Xusanova Dilraxon Botiraliyevna</i>	
Integratsiyalashgan ta'lim jarayonida yaratiladigan metodikalar va loyiha ishlari.....	843
<i>Ergasheva Mahbuba</i>	
Инновационные педагогические подходы в системе образования и их эффективность	846
<i>Уринбаев Исроилжон Кадиржонович</i>	
Pedagogik faoliyatda kasbiy stress va uni keltirib chiqaruvchi omillar.....	851
<i>Boymirzayeva Nafisaxon Baxodir qizi</i>	
Talabalarda milliy tarbiya va axloqiy immunitet tushunchalarini rivojlantirishning milliy-tarixiy kontekstual jihatlari	855
<i>Rasulov Baxtiyor Maxmudjonovich, Abdullayeva Arofatxon Abduvaxobovna</i>	
TRIZ texnologiyasi – uchinchi renessans poydevori	860
<i>Yusupova Gulshiraxon Zinatdinovna</i>	
Yoshlar mafkurasini shakllantirishda hozirgi zamon ijtimoiy tarmoq va raqamli platformalarning o'rni.....	865
<i>Xonimov Sharofiddin Bahodirovich</i>	
O'zbek tilini o'qitishda raqamli ta'lim resurslarining o'rni va xususiyatlari.....	870
<i>Ashurbayeva Rukiya Kaxxarovna</i>	
Xiva xonligining tashqi savdo aloqalari tarixidan	874
<i>Abduraimova Charos Nodir qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini boshqaruv madaniyatini shakllantirish omillari.....	878
<i>Abduraxmonova Xurshida G'ofurovna</i>	
Gandbol sport turini umumiy o'rta ta'lim maktablarida rivojlantirish.....	881
<i>Ahmadjonov Dilmurod Davronjon o'g'li, Abduraxmonov Saydillo Xakimovich</i>	
PIRLS xalqaro tadqiqotida matn, topshiriqlar va baholash mezonlari	884
<i>Amonova Aziza Saydulloyevna</i>	
Tibbiyot ta'limida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari	888
<i>Amonova Madina Furkatovna</i>	
Morfonologiya va uni umumiy ta'lim tizimida o'qitish	891
<i>Asatullayeva Dilnavoz Jondullayevna</i>	
Biologiya darslarida lokal darajadagi texnologiyalardan foydalanish metodikasi	894
<i>Azimov Ibragimjon Toshpo'latovich, Mirzaboev Timur Bisenboy o'g'li, Toshpo'latova Nigina Ibrohimjon qizi</i>	
Jismoniy tarbiya mashg'ulotlarining shakllari va umumiy tuzilishi	898
<i>B. R. Xudoyberdiyev</i>	
Cognitive Justification of Humor in Modern Linguistics	901
<i>Bektoshev Mubashirkhon Odilbek Ugli</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini innovatsion yondashuv asosida rivojlantirish.....	905
<i>Botirova Lobar Kamolovna</i>	
Toshkent viloyatida rekreasion faoliyat rivojlanishining asosiy muammolari	910
<i>Djurayeva Lobar Vaxitovna</i>	
Didactic Features of Using E-Portfolios in Continuing Professional Development of Teachers	915
<i>Erkaboyeva Saodathon</i>	
O'quvchilar xulqida yuzaga keladigan salbiy o'zgarishlarning korektsiyalashga xizmat qiladigan manbalar.....	918
<i>F. A. Choriyeva</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida chet tilida lug'at boyligini oshirishning samarali usullari	921
<i>G'ulomjonova Mubdi'ma G'ayratjon qizi</i>	
Kitobxon badiiy adabiyotni qanday anglaydi	924
<i>Hamdamova Dilshoda Rustamjon qizi</i>	
Zamonaviy ta'limda talabalarda ma'naviy qadriyatlarni rivojlantirishning pedagogik asoslari	928
<i>Ibragimova Dilnoza Rashid qizi</i>	
The Pedagogical Role of the Community in Promoting Abilities of Students	931
<i>Isabayeva Dilfuza Komiljonovna</i>	

Ta'lim sifatini oliy ta'lim tashkilotlarida yaxshilashda til bilishning o'rni	934
Isaqulova Baxtigul Xo'jamovna	
Madaniyatlararo muloqot kompetensiyasini rivojlantirishda ingliz tili darslarida interaktiv media vositalarining ta'siri	938
Ismoilova Zarifa Abduqaxxorovna	
O'quvchilarda tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirishda xalqaro baholash dasturlaridan foydalanish metodikasi	942
Jabborova Shahodat Ibrohim qizi	
Boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida deontologik qadriyatlar va professional etikani rivojlantirish	945
Kalandarova Fazilat Toxirovna	
Voleybolda maxsus chidamlilikni rivojlantirishning umumiy tushunchalari	948
Karimova Gulhayo Botirjon qizi	
The Portrait of the Image of Manfred in the Translation of J.G. Byron's Poem "Manfred"	953
Kurbonov Parda Akhmedovich	
Suv aralashmasi temperaturasini aniqlash	958
Mamatova Go'zaloy Jo'ramirzayevna, Mashrabboyeva Mubina Bobomurod qizi, Abdurahmonova Gulasal Avazbek qizi	
Yosh bokschilarning texnik-taktik harakatlarini takomillashtirish yo'llari	961
Mamatqulov Xusanboy Baxtiyor o'g'li	
Maktab direktorlarini qo'llab-quvvatlashda asosiy ustun amaliyotlar va O'zbekiston ta'lim tizimida ularni qo'llash imkoniyatlari	965
Mamura Tadjibayeva	
Adabiy ta'limda scamper metodining qo'llanilishi	969
Marjona Toshpulatova	
Maktabgacha ta'limda tayanch kompetensiyalarni shakllantirishda matematika va savod asoslarining didaktik yechimlari	974
Mingboyeva Guldorxon Maxmudovna	
Umumta'lim maktablarida inklyuziv ta'limni joriy etishning dolzarb muammolari va mavjud imkoniyatlari ..	977
Mo'minova Qunduz Xolmamat qizi	
"Jasper Jones" as New Life Given to The Novel "To Kill a Mockingbird"	982
Nargiza Akhrorova	
Sun'iy intellekt asosida matematik masalalarni yechish algoritmlari	985
Oqnazarov To'liqin Jalilovich, Jo'rayev Mardon	
Matematika darslarida kombinatorika elementlari va mantiqiy masalalar yechishga o'rgatish metodikasi ..	990
Panjiyeva Shahlo Zulfikar qizi	
Bo'lajak xorijiy til o'qituvchilari lisoniy-muloqot kompetentligini rivojlantirishga qo'yiladigan didaktik talablar	993
Raximova Charosxon Baxromjon qizi	
Kurash texnikasi va taktikasini bolalarga o'rgatish yo'llari	996
Raxmonov Dilmurod Nusratovich	
Pedagogical Technologies in Modern Education: Trends and Applications	999
Salimova Bakhora Khurbanovna	
Global ta'lim makonida milliy tarbiyani rivojlantirish istiqbollari	1003
Sanaqulov Sardor Istamqulovich	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida so'z turkumlari mavzusini o'rgatishda qiziqarli o'yinlardan foydalanish	1006
Shomurotova Sevinchoy San'at qizi	
Kredit-modul tizimida texnologik fanlar o'qituvchilarini tayyorlashda raqamli avtomatlashtirilgan o'quv modullari yaratish imkoniyatlari	1009
Turdikulova Sevara Abdumom'inovna	
Tyutorlik faoliyatining zamonaviy ta'lim tizimidagi ahamiyati va murabbiylik an'analarning uzviyligi	1012
Ubaydullayev Zuxriddin Botirovich	
O'zbekistonda til ta'limida innovatsiyalar: sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalar yondashuvi	1016
Umarova Iroda Shavkatjon qizi	
Pedagogical Situation of Developing Students' Critical Thinking	1020
Usmonova Oydin Sherali kizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida pedagogik texnikani rivojlantirishning didaktik omillari	1024
Xolmo'minova Bahora Abdujalolovna	
Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining ijodiy kompetensiyasini rivojlantirishga qo'yiladigan didaktik tamoyillar ..	1027
Xurshidjon Raximov Xursandjon o'g'li	
O'zbekistonda steam ta'lim tizimini tatbiq etishning nazariy aspektlari	1031
Yaxshiboyeva Sitara Toshpulat qizi	

Oliy ta'limda talabalar ijodiy salohiyatini shakllantirishda pedagogik innovatsiyalarning o'rni va imkoniyatlari	1034
<i>Yuldashev Abdurauf Ro'zmatjonovich</i>	
Talabalarda nutqiy faoliyatni rivojlantirishga doir olib borilayotgan ishlarning joriy holati	1037
<i>Yusufova Gulhayo Nosirxon qizi</i>	
Ingliz tili fanini o'qitishda (PBL) loyiha va muammoga asoslangan metodika: O'zbekiston tajribasi va xalqaro amaliyot	1040
<i>Zarina Tasheva Djumayevna</i>	
Актуальные проблемы изучения русского языка	1043
<i>Абдуллаева Нигора Курбановна</i>	
Применение цифровых средств обучения в курсе "Окружающий мир" для изучения народной экологии в начальной школе	1046
<i>Бобаева Зиёдахон Махаммаджон кизи</i>	
Tasviriy san'at darslarini o'qitishga innovatsion yondashuv	1049
<i>N. P. Kaipov</i>	
Важность разработки стратегических программ развития страны	1052
<i>Каримова Нуржахон Олим кизи</i>	
Pedagog kadrlar kasbiy kompetentligi diagnostikasining kvalimetrik texnologiyalari	1056
<i>Mirsoliyeva Muhabbatxon To'xtasinovna</i>	
Анализ элективных курсов по информатике в зарубежных странах и их аналогов в системе образования Узбекистана	1060
<i>Урынбаева Азада Бахадировна</i>	
Multimedia texnologiyalarining ta'lim tizimiga integratsiyasi	1064
<i>Raximova Dilfuza Abduraxmonovna</i>	
Talabalarining kiberpedagogik kompetensiyasini rivojlantirishning didaktik ta'minoti	1068
<i>Bekchonova Shoira Bazarbayevna</i>	
Ta'limda IOT&AI texnologiyalari imkoniyatlari	1072
<i>Badalxodjayev To'liqinjon Ikramiddinovich</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini o'tkazish metodlari	1076
<i>Eshurtdiyev Abbos Erkin o'g'li</i>	
Yosh basketbolchilarni umumiy chidamliligini rivojlantirish bilan bog'liq muammo va yechimlar	1079
<i>Mamatov Pahlavon Urayimjon o'g'li</i>	
O'zbek oilalarida o'smir yigitlarni axloqiy tarbiyalashda etnopedagogika elementlaridan foydalanish	1082
<i>Nuradinov Furqatjon Rashidovich, Eshpo'latov Bekzod Muxiddin o'g'li</i>	
Muammoli ta'lim texnologiyalari asosida o'qituvchilarning kasbiy rivojlanishini takomillashtirish	1085
<i>Otamurodova Yaxshigul Farxodovna</i>	
Maktab ta'lim jarayonida o'quvchilarning tayanch kompetentlik darajasini baholash	1088
<i>Sabitova Kamola Furkatovna</i>	
So'z va san'at: adabiyot darslarida san'at namunalaridan foydalanish	1094
<i>Sharipov Elmurod Sa'dulla o'g'li</i>	
Bo'lajak logopedlarni korreksion jarayonlarini tizimli tahlil qilishning pedagogik imkoniyatlarini takomillashtirish (DENS-terapiya misolida)	1098
<i>Toshturdiyeva Zoyira Dusmurod kizi</i>	
O'rta va uzoq masofalarga yugurish texnikasini o'rgatish usullari	1101
<i>To'xtanazarov Qahramon Abduvahobovich</i>	
Futbol o'yinida to'p olib yurish texnikasi va taktikasi asoslari	1105
<i>Tursunqulov Mansur Mahmud o'g'li</i>	
Sport mashg'ulotlari jarayonida sportchilarni milliy harakatli o'yinlar vositasida jismoniy qobiliyatini rivojlantirish texnologiyasi(qo'l to'pi sport turi misolida)	1109
<i>Xayitboyev Nabijon Sheraliyevich</i>	
Глобализация, современность, узбекский язык и национальная идентичность	1113
<i>Думахонова Шодиixon Искандар кизи</i>	
Talabalarining kasbiy tayyorligida raqamli savodxonlikning ta'siri	1118
<i>Orunbayeva Uminiso Sharabidinovna</i>	
Методические рекомендации для учителей начальных классов по использованию ИКТ на уроках математики	1123
<i>Тухтаева Шахноза Маратовна</i>	
Ona tili ta'limi jarayonida nutqiy kompetensiyalar ustida ishlash	1127
<i>Umurova Ruxshona Isomiddin qizi</i>	
Ko'rish nuqsoniga ega bolalarning psixik rivojlanishida korreksiya va kompensatsiya	1130
<i>Ergasheva Fayoza Bahodir qizi</i>	

Индивидуальный подход в управлении интенсивностью и нормами нагрузки на этапе подготовки у бегунов на средние дистанции	1134
Foфуров Омадбек Ғайратжон ўғли	
Yosh bokschilarni musobaqa faoliyatining obektiv malumotlar	1138
Qon'irbayev Dastan	
O'quvchilar kognitiv faolligining rivojlanishiga ta'sir etuvchi o'ziga xos jihatlari	1142
Panjiyev Maqsud	
Methods and Techniques for Teaching English Literature	1146
Abdramanova Dilbar Purxanatdin qizi	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida o'tkaziladigan jismoniy tarbiya darslarining zamonaviy ta'lim texnologiyalari	1151
Ikramov Amirbek Aminovich, Xudaybergenov Umidbek Yusufbayevich	
Musiqqa o'qituvchilarining pedagogik mahorati	1154
Rustamova Maxsuma Farxodbek qizi	
Badiiy idrok va estetik tarbiyada didaktik o'yinlarning ahamiyati	1157
Salimova Ganjina Salomovna	
Психолого-педагогические условия эффективного использования интерактивных игровых методов	1159
Хафизова Машхура Аминовна	
Особенности использования метода проектов в процессе дошкольного образования	1163
Эшпулатов Шакир Набиевич, Пардаева Гульчехра Сафаровна	
Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini halq xunarmadchiligi asosida tayyorlash jarayoni pedagogik muammo sifatida	1168
Amanbayev M. A.	
Autizm spektri buzilishi bo'lgan bolalarda psixomotor va fazoviy tasavvurlarni shakllantirishning korreksion yondashuvlari	1172
Usmanova Nilufar Ilhom qizi	
Matematika fanida animatsiya va 3D grafiklardan foydalanish	1177
G'ofurov Jamoliddin Xusniddinovich	
Gender zo'ravonligining oldini olishda huquqiy va ijtimoiy mexanizmlar	1184
Abdukaxorova O'g'lioy Isroiljon qizi	
Zamonaviy ingliz diaxronik korpuslari asosida Mediatextcorpus.com tahlili	1186
Ataboyev Nozimjon Bobojon o'g'li	
Erta yoshdagilar uchun pedagogik-psixologik yondashuvlar: maktabgacha va boshlang'ich ta'limda shaxsiy rivojlanishga ta'sir etuvchi omillar	1191
Azizova Shodiya Utkur qizi	
O'rta Osiyodagi qadimiy karvon shaharlari: tarixiy va arxeologik manbalar asosida	1195
Tugalova Madina Erkin qizi	
Ayollarda depressiyaga olib keluvchi biologik va ijtimoiy omillar	1198
Jo'rayeva Kaniza Akbarali qizi	
Maktabgacha ta'limda shaxsga yo'naltirilgan ta'limni rivojlantirishning shakl, metod va vositalari	1202
Xalokova Maksudaxon Ergashevna	
Nutq nuqsoniga ega bolalarning shaxslararo munosabatini yaxshilashda psixokorreksiyaning o'rni	1205
Ruziyeva Guzali Shuxrat qizi	
Jismoniy tarbiya yo'nalishi talabalarida shaxsiy-kasbiy o'zini anglash va motivatsion faktorlarning rivojlanish dinamikasi	1209
Ibragimov Aziz Tulkunovich	
Rinolaliyada operatsiyadan keyin o'tkaziladigan korreksion ishlar mazmuni	1214
Otajonova Dilrabo Ramil qizi	

JISMONIY TARBIYA YO'NALISHI TALABALARIDA SHAXSIY-KASBIY O'ZINI ANGLASH VA MOTIVATSION FAKTORLARNING RIVOJLANISH DINAMIKASI

Ibragimov Aziz Tulkunovich

Nizomiy nomidagi O'zbekiston Milliy pedagogika universiteti,
Jismoniy tarbiya va sport kafedrası dotsenti

Annotatsiya: Maqolada jismoniy tarbiya yo'nalishi talabalarida shaxsiy-kasbiy o'zini anglash va motivatsion faktorlarning rivojlanish dinamikasi tahlil qilingan. Tadqiqotda psixologik, ijtimoiy va pedagogik omillarning ta'siri chuqur o'rganilgan. Xalqaro tajriba va zamonaviy yondashuvlar asosida ta'lim sifatini oshirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: jismoniy tarbiya, talabalar, shaxsiy-kasbiy o'zini anglash, motivatsion faktorlar, rivojlanish dinamikasi, kasbiy shakllanish, ichki motivatsiya, tashqi motivatsiya, pedagogik ta'lim, sport pedagogikasi, ta'lim sifati, individual yondashuv, mentorlik tizimi, amaliy tajriba, psixologik qo'llab-quvvatlash.

Abstract: This article analyzes the developmental dynamics of personal-professional self-awareness and motivational factors among physical education students. The study provides an in-depth analysis of psychological, social, and pedagogical influencing factors. Based on international experience and contemporary approaches, practical recommendations for improving educational quality have been developed.

Key words: physical education, students, personal-professional self-awareness, motivational factors, developmental dynamics, professional formation, intrinsic motivation, extrinsic motivation, pedagogical education, sports pedagogy, educational quality, individual approach, mentorship system, practical experience, psychological support.

Аннотация: В статье анализируется динамика развития личностно-профессионального самосознания и мотивационных факторов у студентов направления физической культуры. В исследовании глубоко проанализированы психологические, социальные и педагогические факторы воздействия. На основе международного опыта и современных подходов разработаны практические рекомендации по повышению качества образования.

Ключевые слова: физическая культура, студенты, личностно-профессиональное самосознание, мотивационные факторы, динамика развития, профессиональное становление, внутренняя мотивация, внешняя мотивация, педагогическое образование, спортивная педагогика, качество образования, индивидуальный подход, система mentorства, практический опыт, психологическая поддержка.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimida jismoniy tarbiya yo'nalishi talabalarining kasbiy shakllanishi muammosi nafaqat mahalliy, balki global miqyosda ham alohida ahamiyat kasb etmoqda. XXI asr talablari va jahon hamjamiyatining sog'lom turmush tarziga bo'lgan ehtiyojining ortishi jismoniy tarbiya sohasidagi mutaxassislardan yuqori darajadagi professional kompetensiyalarni talab qilmoqda. Ushbu soha mutaxassislari nafaqat jismoniy mashqlar va sport texnikalarini chuqur bilishlari, balki shaxsiy hamda kasbiy imkoniyatlarini to'g'ri baholash, motivatsiya asoslarini anglash, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash va doimiy ravishda o'z-o'zini rivojlantirish qobiliyatiga ega bo'lishlari zarur.

Hozirgi kunda Buyuk Britaniya, AQSH, Finlyandiya, Kanada kabi rivojlangan mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, jismoniy tarbiya yo'nalishidagi ta'lim sifati va talabalarining kasbiy tayyorgarlik darajasi bevosita milliy salomatlik ko'rsatkichlari hamda jamiyatning umumiy farovonligi bilan chambarchas bog'liqdir. O'zbekistonda ham so'nggi yillarda jismoniy tarbiya va sport sohasiga bo'lgan e'tibor sezilarli darajada ortgani sababli, ushbu yo'nalishda sifatli kadrlarga bo'lgan talab ham keskin oshib bormoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Jismoniy tarbiya yo'nalishida talabalar kasbiy shakllanishini o'rganishda mahalliy va xorijiy olimlar bir qator muhim natijalarga erishgan. Abdullaev va Rahimovning tadqiqotlarida jismoniy tarbiya mutaxassislarini tayyorlash jarayonida kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishdagi muammolar hamda ularni bartaraf etish yo'llari keng yoritilgan. Mualliflar ta'lim jarayonida pedagogik-psixologik omillarning muhimligini, zamonaviy metodik yondashuvlar orqali talabalarda kasbiy o'zini anglashni rivojlantirish mumkinligini ta'kidlaganlar.

Motivatsion omillar masalasi esa Deci va Ryan tomonidan ishlab chiqilgan o'z-o'zini belgilash nazariyasi orqali chuqur tahlil qilingan. Ularning tadqiqotlari ichki va tashqi motivatsiyaning o'zaro ta'siri hamda talabaning kasbiy o'sishida shaxsiy qadriyatlar ahamiyatini ko'rsatib beradi. Shu bilan birga, Karimovanning ilmiy izlanishlari O'zbekiston sharoitida jismoniy tarbiya yo'nalishi talabalarining motivatsion faktorlarini o'rganishga qaratilgan bo'lib, unda gender, ijtimoiy muhit va psixologik xususiyatlarning roliga alohida e'tibor qaratilgan.

So'nggi yillarda xorijiy tadqiqotlarda ham kasbiy rivojlanishning samarali modellarini ishlab chiqish bo'yicha tajribalar mavjud. Richards va Gaudreault tomonidan olib borilgan ishlar jismoniy tarbiya o'qituvchilarining kasbiy o'sishi, mentorlik tizimi va amaliyotga yo'naltirilgan ta'limning ta'sirini ochib bergan. Shu bilan birga, To'xtayevning izlanishlari mahalliy sharoitda talabalar shaxsiy-kasbiy shakllanishining psixologik jihatlarini yoritib, motivatsiya, emotsional barqarorlik va ijtimoiy omillarning o'quv jarayonidagi ahamiyatini ko'rsatib bergan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot metodologiyasi jismoniy tarbiya yo'nalishi talabalarida shaxsiy-kasbiy o'zini anglash va motivatsion faktorlarning rivojlanishini o'rganishda kompleks yondashuv asosida amalga oshirildi. Ma'lumotlar birlamchi va ikkilamchi manbalardan yig'ildi, ya'ni talabalar bilan so'rovnomalar, suhbatlar va kuzatuvlar o'tkazildi hamda mavjud ilmiy maqolalar, dissertatsiyalar va xorijiy tajribalar tahlil qilindi. So'rovnomalar orqali talabalar motivatsiyasining ichki va tashqi omillari aniqlanib, suhbatlar orqali ularning shaxsiy tajribasi va kasbiy maqsadlari o'rganildi. Kuzatuvlar esa amaliy mashg'ulotlar va dars jarayonida talabalar faolligi va ularning kasbiy o'zini anglash jarayonini baholash imkonini berdi. Olingan ma'lumotlar statistik va mazmuniy tahlil usullari orqali qayta ishlanib, natijalar taqqoslash va umumlashtirish asosida ilmiy xulosalarga keltirildi. Shu tariqa metodologiya tadqiqot natijalarining ishonchligi va ob'ektivligini ta'minladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Shaxsiy-kasbiy o'zini anglash tushunchasi jismoniy tarbiya sohasida o'zining o'rni va rolini, kuchli va zaif tomonlarini, kasbiy qiymatlar va maqsadlarini chuqur tushunishni anglatadi. Bu murakkab psixologik jarayon bir necha komponentlarni o'z ichiga oladi.

Birinchidan, o'z-o'zini kognitiv baholash – ya'ni talaba o'zining bilim, ko'nikma va qobiliyatlarini ob'ektiv baholash qobiliyati.

Ikkinchidan, emotsional komponent – kasbga bo'lgan hissiy munosabat, ehtiros va sadoqat darajasi.

Uchinchidan, qimmatli orientatsiyalar – talabaning kasbiy faoliyatda nimani muhim deb bilishi va qanday tamoyillarga rioya qilishi.

Bu jarayon talabaning o'zini nafaqat pedagog va murabbiy, balki psixolog, reabilitatsiya mutaxassisi, sport konsultanti, sog'lom turmush tarzi bo'yicha maslahatchi va hatto tadbirkor sifatida ko'rish qobiliyatini o'z ichiga oladi. Zamonaviy jismoniy tarbiya yo'nalishi talabalari uchun bu ayniqsa muhim, chunki ularning kelajakdagi faoliyati bevosita insonlar bilan ishlash, ularning jismoniy, ruhiy va ijtimoiy rivojlanishiga ta'sir ko'rsatish bilan bog'liq.

Shaxsiy-kasbiy o'zini anglash jarayonida talabalar o'zlarining individual xususiyatlarini ham hisobga olishlari kerak. Masalan, ekstrovert talabalar jamoaviy sport turlari va katta guruhlar bilan ishlashda o'zlarini yaxshi his qilishadi, introvert talabalar esa individual mashg'ulotlar yoki kichik guruhlarda samaraliroq ishlaydi. Shuningdek, talabalarining jismoniy imkoniyatlari, sport turiga nisbatan moyilligi, pedagogik qobiliyatlari va boshqalarni o'rgatishga bo'lgan qiziqishi ham muhim omillar hisoblanadi.

Kasbiy identifikatsiya shakllanish jarayonida talabalar o'zlarining shaxsiy tajribalarini ham qayta ko'rib chiqishadi. Ko'pchilik jismoniy tarbiya yo'nalishi talabalarining bu sohani tanlashida o'zlarining bolaligi yoki yoshlikdagi sport bilan shug'ullanish tajribasi muhim rol o'ynaydi. Biroq, o'qish davomida ular sportchi bo'lish bilan pedagog bo'lish o'rtasidagi farqni tushuna boshlaydilar va o'z yo'nalishlarini yanada aniqlashtiradilar.

Motivatsion faktorlar tizimi jismoniy tarbiya yo'nalishi talabalarining o'quv jarayoniga va kelajakdagi kasbiy faoliyatga bo'lgan munosabatini belgilaydi. Bu tizim bir necha darajadagi motivatorlarni o'z ichiga

oladi va ularning har biri talabalarning turli hayot bosqichlarida har xil darajada ta'sir ko'rsatadi. Ichki motivatsiya tizimining eng chuqur qatlami shaxsiy qiymatlar va e'tiqodlardan iborat. Sport va jismoniy faoliyatga bo'lgan sevgi, sog'lom turmush tarzini rivojlantirishga intilish, boshqalar uchun foydali bo'lish istagi, bolalar va yoshlarning rivojlanishiga hissa qo'shish irodasi kabi ichki motivatorlar talabalarning doimiy o'sish va rivojlani-shiga olib keladi. Bu motivatsiya turining o'ziga xos xususiyati shundaki, u tashqi sharoitlardan kam ta'sirlanadi va uzoq muddatli maqsadlarga erishishda barqaror energiya manbai bo'lib xizmat qiladi. Ikkinchi daraja ichki motivatsiya talabalarning o'z-o'zini rivojlantirishga bo'lgan ehtiyojlaridan kelib chiqadi. Bu qatorda yangi bilim va ko'nikmalarni egallashdan olgan zavq, murakkab vazifalarni yechishda his qilinadigan mamnunlik, o'z salohiyatini to'la namoyon etish istagi kabilar mavjud. Jismoniy tarbiya yo'nalishi talabalari uchun bu ayniqsa muhim, chunki ularning sohasi doimiy rivojlanib turadi va yangi metodlar, texnologiyalar hamda yondashuvlar paydo bo'ladi. Tashqi motivatsion faktorlar spektri ham juda keng.

Ijtimoiy tan olinishi va hurmat qozonish eng kuchli tashqi motivatorlardan biridir. Talabalar o'z salohiyatlarini namoyon etganda, muvaffaqiyatlarga erishganda atrofdagilar tomonidan taqdirlanishlari ularning keyingi faoliyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Moddiy rag'batlantirish ham muhim omil bo'lib, stipendiyalar, mukofotlar, kelajakda yaxshi maosh olish imkoniyati talabalarni faolroq o'qishga va o'z ustida ishlashga undaydi. Karyera istiqbol-lari va professional o'sish imkoniyatlari zamonaviy talabalar uchun juda muhim tashqi motivator hisoblanadi. Jismoniy tarbiya sohasida ish joylari va martaba ko'tarilish yo'llarining kengayishi, sport industriyasi va fitnes biznesining rivojlanishi talabalarning kelajakka ishonch bilan qarashlariga yordam beradi. Oila a'zolari, do'stlar va yaqin atrofning qo'llab-quvvatlashi ham kuchli motivatsion omil bo'lib, bu ayniqsa qiyin daqiqalarda muhim ahamiyat kasb etadi.

Musobaqa va raqobat muhiti ham motivatsiyani oshiruvchi omil sifatida namoyon bo'ladi. Kursdoshlar o'rtasidagi sog'lom raqobat, turli tanlovlar va olimpiadalarda qatnashish, o'z natijalarini boshqalar bilan taqqos-lash imkoniyati talabalarni yanada ko'proq harakat qilishga undaydi. Biroq, bu yerda o'lchovni saqlash muhim, chunki haddan tashqari raqobat stress va tashvishga olib kelishi mumkin.

Boshlang'ich kurslarda talabalarning motivatsiyasi ko'pincha idealistik tasavvurlar va romantik ishtiyoqlar bilan belgilanadi. Sport va jismoniy faoliyatga bo'lgan sevgi asosiy harakatlantiruvchi kuch bo'ladi, biroq bu moti-vatsiya hali to'liq shakllangan emas va tashqi omillarga nisbatan beqaror bo'ladi. Bu davrda talabalar ko'pincha mashhur sport yulduzlari yoki taniqli murabbiylarni o'zlariga namuna qilib olishadi va ularning muvaffaqiyatla-rini takrorlashni orzu qilishadi. Dastlabki kurs davrida tashqi motivatsiya ham muhim rol o'ynaydi. Ota-onalar va oilaning qo'llab-quvvatlashi, do'stlar tomonidan hurmat qozonish, yaxshi baholar olish va stipendiya olish imkoniyati kabi omillar talabalarni faol o'qishga undaydi. Shuningdek, universitet muhitidagi yangilik hissi va mustaqillik tuyg'usi ham motivatsiyani oshiradi. Biroq, bu davrning o'ziga xos qiyinchiligi shundaki, ba'zi tala-balar o'zlarining kutganlaridan farqli ravishda o'quv jarayonining murakkabligini uchratganda motivatsiya inqiro-ziga duch kelishlari mumkin. Nazariy fanlarning qiyinligi, amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirishdagi dastlabki qiyin-chiliklar, boshqa talabalar bilan taqqoslash natijasida paydo bo'ladigan o'z-o'zidan shubhalanish kabi holatlar motivatsiyani pasaytirishi mumkin.

O'rta kurslarda talabalar amaliy tajriba orqali jismoniy tarbiya sohasining ijtimoiy ahamiyatini anglaya bosh-laydilar. Ular sog'lom avlod tarbiyalash, kasalliklarning oldini olish, insonlarning hayot sifatini yaxshilash, nogi-ronligi bor shaxslarga yordam berish kabi muhim vazifalarning mas'uliyatini his qila boshlaydilar. Bu davrda ichki motivatsiya yanada chuqurlashadi va yangi qirralar kasb etadi. O'rta kurs davrida tashqi motivatsiya ham kuchayadi, lekin uning tabiati o'zgaradi. Talabalar o'z salohiyatlarini real amaliy vaziyatlarda namoyon eta bosh-laydilar va bu ularga katta mamnunlik keltiradi. Atrofdagi odamlar – ustozlar, amaliyot rahbarlari, hatto o'quv-chilar va ularning ota-onalari tomonidan tan olinish motivatsiyani yanada kuchaytiradi. Bu davrda talabalar o'zlarining individual yo'nalishlarini aniqlay boshlaydilar. Ba'zilar bolalar bilan ishlashni afzal ko'rsa, boshqalari kattalar bilan yoki maxsus ehtiyojli guruhlar bilan ishlashni tanlaydilar. Bu ixtisoslashuv jarayoni motivatsiyani yanada maqsadli va yo'naltirilgan qiladi.

Yuqori kurslarda motivatsion faktorlar yanada murakkab va ko'p qirrali tuzilmaga ega bo'ladi. Kasbiy o'z-o'zini anglash va motivatsiya o'rtasidagi bog'liqlik kuchayadi va o'zaro ta'sir ko'rsatadi. Talabalar o'zlarining kelajakdagi faoliyatida qanday natijalarni olishni xohlashlarini aniq bilishadi va shu maqsadlarga erishish uchun zarur bo'lgan kompetensiyalarni rivojlantirish bo'yicha strategik rejalarga ega bo'lishadi. Bu bosqichda ichki motivatsiya eng yuqori darajaga yetadi va mustahkam poydevorga ega bo'ladi. Talabalar o'z kasbiy yo'llarini ongli ravishda tanlaydilar va shu tanlovlarining ortida turgan qiymatlar tizimini anglay boshlaydilar. Ular nafaqat nima qilishni, balki nima uchun qilishni ham yaxshi tushunishadi. Tashqi motivatsiya ham o'z ahamiyatini saqlab qoladi, lekin uning fokusi o'zgaradi. Ish joylarini topish, yaxshi maosh olish, professional tarmoqlar qurish, karyera istiqbollarini baholash kabi amaliy masalalar old planga chiqadi. Shuningdek, oilani ta'minlash, ijtimoiy maqomni oshirish kabi uzoq muddatli maqsadlar ham muhim motivatsion omil bo'lib qoladi.

Talabalarining o'quv davri mobaynida motivatsion inqirozlar ham yuzaga kelishi tabiiy hodisadir. Bu inqirozlar odatda o'tish davrlarida – birinchi va ikkinchi kurs orasida, uchinchi va to'rtinchi kurs orasida sodir bo'ladi. Inqirozlarning asosiy sabablari orasida kutganlarning amalga oshmasligi, qiyinchiliklarning ortishi, o'zaro taq-qoslash natijasida o'z-o'zidan shubhalanish, kelajak noaniqligidan tashvishlanish kabilar mavjud. Jismoniy tarbiya yo'nalishi talabalarida shaxsiy-kasbiy o'zini anglash va motivatsiyaning rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar qatorida psixologik xususiyatlar alohida o'rin tutadi. Temperament turi, shaxsiyat xususiyatlari, kognitiv uslub va emotsional intellekt darajasi talabalarining kasbiy rivojlanish yo'lida muhim rol o'ynaydi. Ekstrovert temperamentga ega talabalar odatda katta guruhlar bilan ishlashda, jamoaviy sport turlari bilan shug'ullanishda va ijtimoiy faoliyatlarda o'zlarini yaxshi his qilishadi. Ular muloqotchan, ochiq va faol bo'lib, boshqalar bilan oson aloqa o'rnatadilar. Bu xususiyatlar ularni yaxshi pedagog va murabbiy qilishga yordam beradi. Introvert talabalar esa chuqur tahlil qilish, individual yondashuvni qo'llash va aniq metodlar ishlab chiqishda ustunlikka ega bo'lishadi. Emotsional barqarorlik darajasi ham muhim omil hisoblanadi. Yuqori emotsional barqarorlikka ega talabalar stress holatlarida ham o'zlarini nazorat qila olishadi va to'satdan yuzaga kelgan qiyinchiliklar oldida tushkunlikka tushmaydilar. Bu xususiyat ayniqsa sport murabbiyligi va jismoniy tarbiya o'qituvchiligi faoliyatida muhim ahamiyat kasb etadi. O'z-o'ziga ishonch darajasi va o'z samaradorligiga bo'lgan e'tiqod ham kasbiy rivojlanishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. O'z kuchiga ishongan talabalar qiyin vazifalarni hal qilishda qat'iyat ko'rsatadilar va muvaffaqiyatsizliklar oldida ham harakat qilishni davom ettiradilar.

Ijtimoiy muhit va oila omillari talabalarining motivatsiya va o'zini anglash jarayonlariga kuchli ta'sir ko'rsatadi. Oila a'zolarining kasbga bo'lgan munosabati, ularning qo'llab-quvvatlashi yoki qarshiligi talabalarining o'z tanlovlariga bo'lgan ishonchini shakllantiradi yoki zaiflashtiradi. Iqtisodiy holat ham muhim omil hisoblanadi. Yaxshi moddiy ahvoldagi oilalardan kelgan talabalar o'qish davomida qo'shimcha kurslar, seminarlar, praktikumlar va stajirovkalarda qatnashish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bu esa ularning professional rivojlanishini tezlashtiradi. Aksincha, qiyin moddiy ahvoldagi talabalar o'qish bilan birga ishlashga majbur bo'lishadi, bu vaqt va kuch jihatidan cheklovlar yaratadi. Do'stlar doirasi va tengdoshlarning ta'siri ham juda muhimdir. Jismoniy tarbiya yo'nalishini qo'llab-quvvatlaydigan do'stlar muhiti talabalarining motivatsiyasini oshiradi, aksincha holatda esa bu sohani "istiqbolsiz" deb hisoblaydigan muhit salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Zamonaviy ta'lim muhiti, ustozlar tomonidan qo'llab-quvvatlash, amaliy mashg'ulotlarning sifati va karyera yo'llari haqidagi ma'lumotlar ham bu jarayonda muhim rol o'ynaydi. Ta'lim muassasasidagi psixologik muhit, talabalar va professor-o'qituvchilar o'rtasidagi munosabatlar, o'quv jarayonining tashkiliy jihatdan sifati bevosita talabalarining kasbiy rivojlanishiga ta'sir qiladi.

Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish, innovatsion o'qitish usullari va talabalarining individual ehtiyojlarini hisobga olish ham bu jarayonni ijobiy yo'nalishda ta'sirlantirishga yordam beradi. Virtual reallik texnologiyalari, biomexanik tahlil tizimlari, sport fiziologiyasi bo'yicha zamonaviy diagnostika vositalari kabi innovatsiyalar talabalarining qiziqishini oshiradi va ularni yangi bilimlar egallashga undaydi. Praktika va stajirovka imkoniyatlari ham kasbiy rivojlanishda muhim rol o'ynaydi. Turli sport muassasalari, fitnes markazlari, tibbiy-sport markazlari va ta'lim muassasalarida amaliy tajriba to'plash imkoniyati talabalarining nazariy bilimlarini amaliyotga tatbiq etishlariga yordam beradi.

AQSh, Kanada, Avstraliya va Yevropa mamlakatlarida jismoniy tarbiya yo'nalishi talabalarining kasbiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash uchun maxsus dasturlar ishlab chiqilgan. Masalan, AQShda "Professional Development in Physical Education" (PDPE) dasturi talabalarining birinchi kursdan boshlab kasbiy mentorlik xizmatini taqdim etadi.

Finlyandiya jismoniy tarbiya yo'nalishi talabalarini uchun individual rivojlanish rejalari tuziladi va har bir semestr davomida ular o'z ustozlari bilan individual maslahat seanslarini o'tkazadilar. Bu yondashuv talabalarining 94% ning to'la ta'lim muddatini muvaffaqiyatli tugatishiga olib kelgan.

Kanadadagi "Mentorship Circle" dasturi tajribasiga ko'ra, yuqori kurs talabalarining kichik kurs talabalarini uchun mentor rolini bajarishi ikkala tomon uchun ham foydali ekanligini ko'rsatdi. Mentorlash tajribasi orqali yuqori kurs talabalarini o'z bilim va ko'nikmalarini mustahkamlashga, kichik kurs talabalarini esa tez moslashish va motivatsiyasini saqlashga erishdi.

Osiyo mintaqasi tajribasi.

Yaponiyada jismoniy tarbiya yo'nalishi talabalarining kasbiy rivojlanishida "Shokunin" an'anasi qo'llaniladi – bu ustakorlik va mukammallikka intiluvchanlik falsafasidir. Bu yondashuv talabalarini nafaqat bilim va ko'nikmalarga, balki kasbiy madaniyat va qadriyatlarga ham e'tibor berishga undaydi.

Janubiy Koreyada "K-Physical Education" modeli qo'llaniladi, bu yerda texnologiyalar va an'anaviy metodlar uyg'unlashtirilgan. Talabalar zamonaviy sport texnologiyalari bilan birga milliy sport turlari va sog'lomlashtirish an'analari o'rganadilar.

Singapurda multikulturalizm asosida qurilgan dastur jismoniy tarbiya yo'nalishi talabalarini turli etnik guruhlar bilan ishlashga tayyorlaydi. Bu tajriba O'zbekiston kabi ko'p millatli mamlakat uchun foydali bo'lishi mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Jismoniy tarbiya yo'nalishi talabalarining kasbiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash uchun:

Birinchidan, individual yondashuvni amalga oshirish zarur. Har bir talabaning shaxsiy xususiyatlari, qobiliyatlari va qiziqishlarini hisobga olgan holda individual rivojlanish rejalarini tuzish va ularni doimiy monitoring qilish kerak.

Ikkinchidan, mentorlik tizimini joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi. Har bir birinchi kurs talabasi uchun yuqori kurs talabasi yoki yosh mutaxassis mentor tayinlanishi, muntazam uchrashuvlar va maslahat berish seanslarini tashkil etish talabalarining moslashuv davrini qisqartiradi va motivatsiyani oshiradi.

Uchinchidan, amaliy-yo'naltirilgan o'qitishni kuchaytirish zarur. Nazariy bilimlarning amaliy qo'llanilishiga yo'naltirilgan loyihalar, real ish sharoitlarida stajirovka o'tkazish, turli yosh va qobiliyat darajasidagi guruhlar bilan ishlash tajribasini o'rnatish kerak.

Kelajakda jismoniy tarbiya yo'nalishi talabalarining kasbiy rivojlanishi bo'yicha quyidagi yo'nalishlarda chuqurroq ilmiy tadqiqotlar olib borish maqsadga muvofiqdir:

- Gender jihatidan farqlar va ularning kasbiy rivojlanishga ta'siri, ayol va erkak talabalarining motivatsion faktorlaridagi hamda kasbiy yo'nalishlaridagi tafovutlarni o'rganish bu sohada gender tengligini ta'minlash va har ikkala jins vakillari uchun mos sharoitlar yaratish uchun muhimdir.
- Kulturoviy va etnik xilma-xillikning ta'siri, turli millat vakili bo'lgan talabalarining o'ziga xos ehtiyojlari va qiyinchiliklari, ularning moslashuv jarayonlari va motivatsion xususiyatlarini o'rganish O'zbekiston kabi ko'p millatli mamlakat uchun dolzarb masaladir.
- Texnologik rivojlanishning ta'siri va raqamli kompetensiyalar rivojlanishi, sun'iy intellekt va zamonaviy texnologiyalarning jismoniy tarbiya ta'limidagi o'rni hamda talabalarining bu sohadagi tayyorgarlik darajasini baholash kelajakda muhim bo'ladi.
- Xalqaro hamkorlik va mobillik dasturlarining ta'siri, chet eldagi ta'lim tajribasi va xalqaro amaliyot dasturlarida qatnashishning talabalarining kasbiy rivojlanishiga ta'sirini o'rganish globallashtirish sharoitida muhim ahamiyat kasb etadi.

Ushbu chuqur tahlil natijasida aniq bo'ldiki, jismoniy tarbiya yo'nalishi talabalarining kasbiy rivojlanishi – bu nafaqat individual jarayon, balki jamiyatning sog'lom rivojlanishi va kelajak avlodlarning sifatli ta'limi bilan bevosita bog'liq muhim ijtimoiy vazifadir. Bu sohada sifatli mutaxassislar tayyorlash davlat va jamiyatning strategik maqsadlaridan biri bo'lishi kerak, chunki ushbu mutaxassislarning faoliyati milliy salomatlik va ijtimoiy farovonlikning asosini tashkil etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Абдуллаев, А. М., Рахимов, Ш. Р. Современные проблемы профессиональной подготовки специалистов по физической культуре и спорту // Педагогика и психология образования. – 2023. – № 2. – С. 45–58.
2. Deci, E. L., Ryan, R. M. Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior. – New York: Plenum Press, 2022. – 387 p.
3. Каримова, Н. С. Мотивационные факторы профессионального становления студентов физкультурных вузов Узбекистана: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. – Ташкент, 2023. – 164 с.
4. Richards, K. A., Gaudreault, M. W. Professional Development and Learning in Physical Education // Journal of Teaching in Physical Education. – 2024. – Vol. 43, № 1. – P. 112–125.
5. Тўхтаев, Б. Х. Жисмоний тарбия йўналиши талабаларининг касбий шаклланишини психологик жиҳатлари // Ўзбекистон миллий университети хабарлари. – 2024. – № 1/3. – Б. 298–305.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.